

Principiile de stabilire a criteriilor de baza pentru atribuirea autoritatii de conducere prin dispecer catre centrele de dispecer pentru centralele electrice eoliene, fotovoltaice si centralele electrice cu motoare cu ardere interna avand o putere instalata ≤ 10 MW

Ca urmare a aprobarii „Regulamentului de programare a unitatilor de productie si a consumatorilor dispecerizabili” prin Ordinul ANRE nr. 32/2013, conform art. 4, punctul 16 centralele electrice (centrala electrica eoliana, centrala electrica fotovoltaica si centrala electrica cu motoare cu ardere interna) cu puteri instalate mai mari de 5 MW sunt considerate unitati dispecerizabile, adica vor participa si la echilibrarea balantei productie – consum. Pentru aceasta grupurile vor fi inregistrare la Piata de Echilibrare ca unitatati dispecerizabile (UD) sau componente ale acestora si vor fi incarcate/descarcate, in baza regulilor de operare pe Piata de Echilibrare pentru a asigura echilibrul productie – consum.

Pana la actualizarea Procedurii Operationale „Criteriile de investire a centrelor de dispecer cu atributele autoritatii de conducere prin dispecer in SEN” COD: TEL – 07.IV OP – DN/151, criteriile de investire pentru centralele electrice eoliene, centralele electrice fotovoltaice si centralele electrice cu motoare cu ardere interna avand o putere instalata intre 5 – 10 MW sunt urmatoarele:

- a) autoritatea de decizie la DET, inclusiv pentru sistemele de reglaj P, Q, U, cos φ ;
- b) competenta:
 - DED pentru centralele racordate in reseaua de 110 kV;
 - DED si/sau DEDL pentru centralele racordate in reseaua de m.t., functie de influenta centrelor respective asupra regimului de functionare al retelei electrice din zona;
- c) comanda nemijlocita – DLC autorizat.

Avand in vedere faptul ca tipul de centrale la care se face referire sunt racordate la reseaua de 110 kV sau m.t., autoritatea de decizie pentru echipamentele si elemente de retea care pot conduce la reducerea sau limitarea puterii pe centrala se atribuie in mod diferentiat, in functie de nivelul de tensiune al retelei de racordare si in functie de modul de racordare la retea (intrare – iesire intr-o linie, derivatie dintr-o linie sau radial dintr-o statie), dupa cum urmeaza:

Autoritatea de decizie	Echipamentele si elemente de retea care pot conduce la reducerea sau limitarea puterii pe centrala	
	in cazul centralelor racordate la 110 kV ca intrare – iesire, derivatie sau radial intr-o statie	in cazul centralelor racordate la m.t. in derivatie, intr-un punct de conexiune sau radial intr-o statie
DET	<ul style="list-style-type: none"> - linia/liniile 110 kV si celulele aferente, din gestiunea OD si/sau a centralei; - bare, celule de masura si cuple, din statia 110 kV de evacuare a puterii din centrala; - trafo ridicator m.t./110 kV al centralei (trafo de evacuare) si celula aferenta de 110 kV 	-
DED	- liniile de 110 kV care nu sunt in	Pentru centralele racordate direct la

	<p>autoritatea de decizie a DET;</p> <ul style="list-style-type: none"> - bare, celule si cuple din statiile 110 kV care nu sunt in autoritatea de decizie a DET; 	<p>bara de m.t. a statiilor:</p> <ul style="list-style-type: none"> - trafa de 110 kV/m.t. de injectie in rețeaua de medie tensiune la care sunt racordate centralele; - liniile de m.t. din gestiunea OD si care asigura evacuarea puterii din centrala; - linia de racord din gestiunea producatorului cu celulele aferente, prin care se asigura evacuarea puterii din centrala, pana la punctul de racordare cu rețeaua de m.t. a OD; - bare, celule, cuple de m.t. aferente punctului de conexiune unde sunt racordate liniile de m.t. pana la punctul de delimitare a gestiunilor.
DEDL	-	<p>Pentru centralele racordate in rețeaua de m.t.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - trafa de 110 kV/m.t. de injectie in rețeaua de medie tensiune la care sunt racordate centralele, care nu sunt in autoritatea de decizie a DED; - liniile de m.t. din gestiunea OD si care asigura evacuarea puterii din centrala, care nu sunt in autoritatea de decizie a DED; - linia de racord din gestiunea producatorului cu celulele aferente, prin care se asigura evacuarea puterii din centrala pana la punctul de racordare cu rețeaua de m.t. a OD, care nu sunt in autoritatea de decizie a DED; - bare, celule, cuple de m.t. aferente punctului de conexiune unde sunt racordate liniile de m.t. pana la punctul de delimitare a gestiunilor, care nu sunt in autoritatea de decizie a DED.
DLC	- echipamentele statiei de m.t. a centralei	<ul style="list-style-type: none"> - liniile de evacuare a puterii din centrala, de la punctul de conexiune la centrala; - instalatiile din posturile de transformare de m.t./j.t. in care se face

		<p>evacuarea puterii din centrala, cele din gestiunea centralei;</p> <ul style="list-style-type: none"> - trafo ridicatoare de j.t./m.t. ai si celulele de racord ale acestora; - rețeaua de medie si joasa tensiune de pe teritoriul centralei; - instalatiile de producere a energiei electrice (panouri fotovoltaice, invertoare, turbine, generatoare etc.).
--	--	---

Pentru centralele mentionate mai sus aprobarea cererilor si modul de conducere operativa va fi urmatorul:

- a) aprobarea cererilor de modificare a starii operative a echipamentelor (retragere din exploatare, punere in functiune, probe, teste), reducerea de putere cauzata de elementele rețelei de evacuare (trafo de evacuare, racord la rețea, retrageri in rețeaua de m.t. a OD sau ale trafo de 110 kV/m.t. din statiile de 110 kV la care sunt racordate centralele) sau indisponibilitati ale unor elemente ale centralei (panouri fotovoltaice, invertoare, turbine, generatoare etc.) se va face la nivel de DET, in conformitate cu ordinul de investire emis de acesta;
- b) incarcarea/descarcarea UD-urilor (unitate dispecerizabila, din punct de vedere comercial) cu putere activa, pentru echilibrarea balantei productie – consum se va face de catre DEC, prin intermediul DET-ului cu autoritate de decizie, in baza regulilor de operare pe Piata de Echilibrare;
- c) descarcarea pentru prevenirea incidentelor intr-o zona de rețea sau lichidarea avariilor se va face de catre centrul de dispecer cu autoritate de decizie asupra rețelei in care centrala este racordata, cu aprobarea DET, daca se dispune de timpul necesar primirii aprobarii sau cu informarea DET, daca nu se dispune de timpul necesar primirii aprobarii. Comunicarea intre centrul de dispecer cu autoritate de decizie asupra rețelei prin care se evacueaza puterea din centrala/centrale sau ale trafo de 110 kV/m.t. la care sunt racordate centralele si DET se face prin DLC care are comanda nemijlocita asupra centralei/centralelor care evacueaza in rețeaua respectiva si se face referire doar la reducerea de putere pentru centrala/centralele afectata/afectate;
- d) instalatiile de protectii si automatizari aferente cailor de evacuare din gestiunea OD si/sau producatorului, prevazute in punctul de delimitare a instalatiilor, sunt in autoritatea de decizie DED sau DEDL dupa caz;
- d) incarcarea/descarcarea de putere reactiva se va face de catre:
 - DEC pentru reglajul tensiunii la nivelul SEN;
 - DET pentru reglajul tensiunii la nivel de zona de rețea de 110 kV, atunci cand este cazul, fara a influenta nivelul de tensiune in rețeaua de 400 – 220 kV;
 - DED, DEDL pentru reglajul tensiunii la nivel local, atunci cand este cazul, fara a influenta nivelul de tensiune in rețeaua de 400 – 220 – 110 kV.

Pentru echipamentele de racordare la SEN (de la statia din SEN pana la centrala, inclusiv transformatoarele de evacuare din centrala) aprobarea cererilor si modul de conducere operativa va fi urmatorul:

a) aprobarea cererilor de modificare a stării operative pentru echipamentele constitutive ale cailor de evacuare care afectează/indisponibilizează centrala (retragere din exploatare, punere în funcțiune, probe, teste etc.) se va face la nivel de DED, DEDL sau DLC, în conformitate cu ordinul de investire emis de acestea, dar cu obținerea acordului de la DET. Cererile care trebuie să ia acord de la DET vor fi transmise acestuia, de către DLC, cu 3 zile lucrătoare înainte de ziua retragerii din exploatare, în vederea întocmirii situației centralizatoare de la punctul b), cerută de DEN. Cererile care fac referire la rețeaua de m.t. sau la trafo 110 kV/m.t. și care afectează/reduc capacitatea de generare a centralelor racordate la această rețea se transmit de către DED/DEDL la DLC care are comanda nemijlocită asupra acestor centrale, iar DLC va transmite o cerere către DET care face referire doar la reducerea de putere pe centralele respective;

b) zilnic, până la ora 09:00 (înainte de a începe sesiunea operativă la DEN), fiecare DET va transmite la UNO – DEN o situație centralizatoare, pentru ziua următoare, cu centralele având o putere instalată între 5 – 10 MW, retrase din exploatare/indisponibilizate total sau parțial, intervalul și puterea redusă, în vederea evaluării puterilor disponibile, puterilor în funcțiune și a rezervelor de putere.

Propunem ca centralele electrice cu puteri mai mici sau egale cu 5 MW, în funcție de influența acestora asupra regimului de funcționare al rețelei în care sunt racordate, să fie în autoritatea de decizie a DED, DEDL, DLC sau a unităților gestionare. Comanda nemijlocită a acestor centrale va fi la DLC sau la unitățile gestionare. Echipamentele centralei electrice (bare, linii, trafo etc.) aflate în gestiunea producătorului de energie electrică vor fi în autoritatea de decizie a DLC sau a unităților gestionare.

În acest sens, pentru prevenirea/eliminarea incidentelor de rețea, descărcarea/oprirea grupurilor generatoare se va face la dispoziția DED, respectiv DEDL conform celor precizate mai sus.

Pentru centralele electrice cu puteri mai mici sau egale cu 5 MW, retragerea din exploatare a echipamentelor din rețeaua de distribuție a OD (linii, bare 110 kV și m.t., trafo 110 kV/m.t. etc.) care nu sunt în competența producătorului de energie, dar care condiționează regimul de funcționare al centralei, se va face cu acordul unității producătoare de energie electrică.

De la caz la caz, se pot stabili și alte principii de conducere operativă convenite între centrele de dispecer, în scopul conducerii în siguranță a SEN.